

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ І ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ

ЄВРОПЕЙСЬКА КРЕДИТНО-ТРАНСФЕРНА СИСТЕМА

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ

освітній ступінь	<u>доктор філософії</u>
галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u>
спеціальність	<u>032 Історія та археологія</u>

Ізмаїл – 2019

ЗМІСТ

- 1. Загальна інформація про факультет та випускову кафедру**
- 2. Описи освітніх програм спеціальності**
- 3. Інформація про окремі компоненти освітньої програми**

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ФАКУЛЬТЕТ ТА ВИПУСКОВУ КАФЕДРУ

1.1. Інформація про факультет

Назва: Факультет української філології та соціальних наук

Адреса: м. Ізмаїл, проспект Миру, 9, каб. 304

Телефон деканату: (04841) 5-36-60

Веб-сторінка факультету: <http://idgu.edu.ua/fufisn>

Електронна пошта: idgu.fufsn@gmail.com

Декан факультету: Чорна Ліана Володимирівна – кандидат історичних наук,
доцент.

1.2. Інформація про кафедру

Назва: Кафедра української і всесвітньої історії та культури

Адреса: м. Ізмаїл, проспект Миру, 9, ауд. 305

Телефон кафедри: (04841) 5-58-47

Веб-сторінка кафедри: <http://idgu.edu.ua/fufisn>

Електронна пошта: kafist.idgu@gmail.com

Завідувач кафедри: Церковна Віра Георгіївна – кандидат історичних наук,
доцент.

Перелік освітніх програм спеціальності:

– Історія та археологія: історія.

2. ОПИСИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

2.1. Освітньо-професійна програма «Історія та археологія: історія»

2.1.1. Профіль освітньої програми

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Ізмаїльський державний гуманітарний університет, факультет української філології та соціальних наук, кафедра української і всесвітньої історії та культури
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Доктор філософії Кваліфікація: доктор філософії з історії та археології за спеціалізацією «Історія»
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-наукова програма третього рівня вищої освіти «Історія та археологія: історія»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання – 4 роки
Наявність акредитації	Первинна акредитація планується у 2021 р.
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень, третій (освітньо-науковий) рівень
Передумови	Наявність другого (магістерського) рівня вищої освіти та ОКР спеціаліст, який відповідає сьомому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій.
Мова(и) викладання	Українська, англійська
Термін дії освітньої програми	30.09.2021
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://idgu.edu.ua/ects
2 – Мета освітньої програми	
Метою освітньо-наукової програми є розвиток загальних та фахових компетентностей для забезпечення підготовки кадрів вищої кваліфікації для здійснення науково-дослідницької діяльності, аналітичної роботи, наукового консультування в сфері науки, культури, викладацької роботи у вищому навчальному закладі.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Гуманітарні науки / Історія та археологія / Історія
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова

Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Фундаментальні історичні дослідження із застосуванням новітніх історичних методів дослідження, сучасних оцінок і характеристик відповідних історичних подій і процесів.
Особливості програми	Характерною особливістю даної програми є поглиблене вивчення окремих галузей історії України.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Доктор філософії з історії може займати первинні посади згідно з Національним класифікатором України «Класифікатор професій» ДК 003:2010:</p> <p>2310.2 – асистент; 2310.2 – викладач вищого навчального закладу; 2431.1 – молодший науковий співробітник (архівна справа, музеєзнавство); 2431.1 – науковий співробітник (архівна справа, музеєзнавство); 2431.1 – науковий співробітник-консультант (архівна справа, музеєзнавство); 2443.1 – молодший науковий співробітник (філософія, історія, політологія); 2443.1 – науковий співробітник (філософія, історія, політологія); 2443.1 – науковий співробітник-консультант (філософія, історія, політологія); 2443.2 – експерт із суспільно-політичних питань; 2443.2 – історик, історик (економіка), історик (політика), історик (суспільні відносини), консультант з питань історії;</p>
Подальше навчання	Особа, яка здобула вищу освіту третього рівня, має право продовжити навчання у докторантурі за науковим рівнем.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Проблемно-орієнтоване навчання з набуттям компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у професійній галузі.</p> <p>Оволодіння методологією наукової роботи, навичками презентації її результатів рідною і іноземною мовами.</p> <p>Проведення самостійного наукового дослідження з використанням ресурсної бази університету та партнерів.</p> <p>Індивідуальне наукове керівництво, підтримка і консультування науковим керівником.</p> <p>Отримання навичок науково-педагогічної роботи у вищій школі.</p>
Оцінювання	<p>Проміжний контроль у формі щорічного звіту відповідно до індивідуального плану.</p> <p>Підсумкова атестація у формі кваліфікаційних екзаменів з дисциплін загальної та професійної підготовки.</p> <p>Апробація результатів дослідження на наукових конференціях.</p> <p>Публікація результатів досліджень у фахових наукових виданнях.</p> <p>Передзахист та презентація результатів дисертаційного дослідження на науковому семінарі.</p> <p>Публічний захист дисертації у спеціалізованій вченій раді.</p>

6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, нести відповідальність за навчання інших</p> <p>ЗК 2. Вміння організувати власну науково-дослідницьку діяльність: ставити дослідницьку мету, організувати її досягнення, демонструвати наполегливість у досягненні мети та здатність взяти на себе відповідальність</p> <p>ЗК 3. Толерантність, здатність розуміти і поважати відмінні точки зору, що мають представники інших націй і культур</p> <p>ЗК 4. Спроможність ефективно працювати у міждисциплінарній команді, спільно визначати цілі діяльності, планувати, розробляти й реалізовувати соціальні проекти і стратегії індивідуальних і колективних дій</p> <p>ЗК 5. Наукова чесність, дотримання принципів наукової етики</p> <p>ЗК 6. Здатність проектувати, ініціювати та виконувати комплексні наукові дослідження, у тому числі міждисциплінарні, на основі цілісного системного наукового світогляду, знань історії та філософії науки</p> <p>ЗК 7. Здатність до критичного аналізу та оцінки сучасних наукових досягнень, вміння застосовувати критичне мислення до аналізу результатів власного наукового дослідження, його наукової новизни, теоретичного і практичного значення</p> <p>ЗК 8. Здатність до формулювання нових підходів для вирішення теоретичних та практичних наукових завдань, обґрунтування гіпотези, вміння їх емпірично перевіряти; вміння обґрунтовувати власні оригінальні концепції</p> <p>ЗК 9. Здатність ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання та новітні методи наукових досліджень</p> <p>ЗК 10. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації із різних джерел; вміння використовувати новітні інформаційні і комунікаційні технології</p> <p>ЗК 11. Здатність вести пошук, добір та опрацювання наукової інформації джерел і літератури з теми дослідження, конструювати емпіричний об'єкт; застосування теоретичного аналізу проблеми, вміння робити узагальнення і висновки</p> <p>ЗК 12. Здатність до усної та письмової презентації результатів власних оригінальних досліджень українською мовою, володіння навичками ділового спілкування рідною мовою на високому професійному рівні, знання та розуміння наукової термінології</p> <p>ЗК 13. Володіння усною та письмовою англійською мовою на рівні вище середнього, здатність представляти англійською</p>

	<p>мовою результати власних наукових досліджень</p> <p>ЗК 14. Здатність використовувати основні сучасні інформаційні технології, методи отримання та обробки інформації, здатність до їх використання для пошуку і систематизації інформації</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК 1. Засвоєння теоретико-методологічних основ всесвітньої історії як складової історичної науки, основних процесів, явищ і подій всесвітньо-історичного процесу від давнини до сьогодення та причинно-наслідкових зв'язків між ними</p> <p>ФК 2. Здатність синтезувати теоретичні знання (концепції, ідеї) з результатами джерелознавчих досліджень на рівні отримання об'єктивно нових знань з конкретної проблеми в історичній науці</p> <p>ФК 3. Вивчення основних напрямків та діяльності представників різних течій та наукових шкіл в сучасній історичній думці та становища української і зарубіжної історіографії</p> <p>ФК 4. Здатність усвідомлювати роль та місце історії України у світовому та загальноєвропейському цивілізаційному контексті</p> <p>ФК 5. Здатність визначати перспективні наукові проблеми в історії та окреслювати шляхи їх вирішення</p> <p>ФК 6. Здатність вести дискусію з певної теми в історичному, історіографічному та методологічному контексті</p> <p>ФК 7. Здатність організовувати набуття теоретичних та практичних інструментів, скеровуючи зусилля і об'єднуючи результати різних досліджень та аналізів, представляючи остаточний результат до визначеного кінцевого терміну</p> <p>ФК 8. Здатність будувати причинно-наслідковий ряд із виявленого в історичних джерелах фактичного змісту історичних подій та виявляти причини подій, явищ минулого шляхом розпізнавання і аналізу їхніх структурних передумов</p> <p>ФК 9. Формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробки</p> <p>ФК 10. Здатність визначити, спланувати та реалізувати індивідуальний внесок у розвиток історичної науки</p> <p>ФК 11. Визначити методологічні принципи та методи історичного дослідження в залежності від об'єкту і предмету, використовуючи міждисциплінарні підходи.</p> <p>ФК 12. Налагоджувати діалогічне спілкування в освітньому процесі вищої школи для реалізації студентоцентричного підходу в навчанні</p> <p>ФК 13. Здатність визначити, отримати доступ, аналізувати й порівнювати інформацію з різних джерел, документів та текстів для розв'язання відповідних дослідницьких завдань з історії</p> <p>ФК 14. Здатність до ініціювання наукових комплексних</p>

	історичних проєктів, лідерства та повної автономності під час їх реалізації
7 – Програмні результати навчання	
Знання та розуміння	<p>ПРН 1. Демонструвати знання теоретико-методологічних основ всесвітньої історії як складової історичної науки, основних процесів, явищ і подій всесвітньо-історичного процесу від давнини до сьогодення та причинно-наслідкових зв'язків між ними.</p> <p>ПРН 2. Здатність синтезувати теоретичні знання (концепції, ідеї) з результатами джерелознавчих досліджень на рівні отримання об'єктивно нових знань з конкретної проблеми в історичній науці.</p> <p>ПРН 3. Демонструвати знання та розуміння сучасної методології, методики та методів наукового історичного дослідження, зокрема з використанням новітніх інформаційно-комунікаційних технологій.</p> <p>ПРН 4. Демонструвати знання та розуміння джерельної основи історичного дослідження, типів класифікації історіографічного опису.</p> <p>ПРН 5. Володіти основними поняттями, особливостями стратегічного менеджменту навчального закладу.</p>
Застосування знань та розуміння	<p>ПРН 6. Аналізувати основні підходи, теорії та концепції історичної науки, здійснювати відбір змісту, необхідного для наукового самовизначення.</p> <p>ПРН 7. Спланувати та завершити оригінальне самостійне наукове дослідження, яке має наукову новизну, теоретичну і практичну цінність, базується на критичному розгляді джерел та забезпечено необхідним науково-довідковим апаратом.</p> <p>ПРН 8. Здатність використовувати професійно-орієнтовані знання та практичні навички під час реалізації принципів, організаційних форм і прийомів управління навчально-виховним процесом з урахуванням сучасних умов, індивідуальних особливостей студентів.</p> <p>ПРН 9. Організувати інформаційний пошук, самостійний відбір і якісну обробку наукової історичної літератури та проведення історіографічного аналізу в публікаціях та підсумковому дослідженні.</p> <p>ПРН 10. Самостійно й творчо опрацьовувати, аналізувати і представляти облікову інформацію з архіву, бібліотечні каталоги, ІКТ-ресурси з метою локалізації джерел власного дослідження.</p> <p>ПРН 11. Володіти методами історичних досліджень, формулювати і вирішувати завдання, що виникають під час науково-дослідної та практичної роботи.</p> <p>ПРН 12. Впроваджувати інноваційні прийоми в педагогічний процес з метою створення умов для ефективної мотивації студентів.</p>

Комунікація	<p>ПРН 13. Обирати в усному й писемному мовленні найдоцільніші формули мовленнєвого етикету.</p> <p>ПРН 14. Володіти комунікативними навичками на рівні вільного спілкування в іншомовному середовищі, здатність представляти результати свого дослідження іноземною мовою.</p> <p>ПРН 15. Презентувати результати власних наукових досліджень у фахових публікаціях у вітчизняних та закордонних спеціалізованих виданнях, в тому числі, внесених до наукометричних баз.</p> <p>ПРН 16. На високому рівні представляти сучасні наукові знання та дослідницькі ідеї в усній та письмовій формах перед фаховою та нефаховою аудиторією.</p> <p>ПРН 17. Створювати умови конструктивної взаємодії з суб'єктами навчально-виховного процесу і обирати оптимальні методи, засоби і форми взаємодії, забезпечувати сприятливий морально-психологічний клімат.</p>
Автономія і відповідальність	<p>ПРН 18. Координувати роботу дослідницької групи, вміти організувати роботу в команді, роботу з експертами.</p> <p>ПРН 19. Володіти методами та методиками проектування та організації спільної діяльності педагогів і студентів.</p> <p>ПРН 20. Вирішувати й попереджати конфліктні ситуації професійної взаємодії.</p> <p>ПРН 21. Дотримуватись у своїй діяльності професійно-етичних норм, норм академічної доброчесності, прийнятих в міжнародній практиці педагогічного менеджменту.</p> <p>ПРН 22. Виявляти ініціативу і самостійність в різноманітних видах діяльності, в тому числі громадських ініціатив, брати відповідальність за результати своєї професійної діяльності, дотримуватись корпоративної культури ВНЗ.</p> <p>ПРН 23. Планувати і вирішувати завдання власного професійного та особистісного розвитку.</p> <p>ПРН 24. Розвивати отримані навички для подальшого процесу навчання на засадах самокерування та автономії.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними працівниками, які мають науковий ступінь та/або вчене звання, складає 100% від загальної кількості годин (які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора – 62%); науково-педагогічних працівників, які є визнаними професіоналами з досвідом практичної роботи за фахом – 100%</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Забезпеченість аудиторним фондом, комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, необхідними для виконання навчальних планів; мінімальний відсоток кількості аудиторій з мультимедійним обладнанням відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності. Наявність соціально-побутової інфраструктури: бібліотеки, у тому числі читального залу;</p>

	пунктів харчування актового залу; спортивного залу; спортивних майданчиків; медичного пункту. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком – 100%
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Інформаційне забезпечення: бібліотечний ресурс (фахова література, вітчизняні та закордонні фахові періодичні видання, в тому числі в електронному вигляді), електронний репозитарій, доступ до баз даних періодичних наукових видань, наявність веб-сайту ІДГУ, наявність електронного ресурсу Google Suite for Education. Навчально-методичне забезпечення: опис освітньої програми, початковий план, робочий навчальний план, робочі програми, комплекси навчально-методичного забезпечення, навчальні матеріали з кожної дисципліни навчального плану, програми практичної підготовки, робочі програм практик, методичні матеріали для проведення атестації здобувачів
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників у вітчизняних ВНЗ
Міжнародна кредитна мобільність	Universitatea Dunarea de Jos (Галац, Румунія) – угоди щодо семестрового академічного обміну, проведення спільного (паралельного) навчання і видачі дипломів, стажування науково-педагогічних працівників
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Наявна можливість для фізичних осіб

2.1.2. Перелік компонентів освітньої програми

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1.	Наукова комунікація іноземною мовою	8	екзамен, залік
ОК 2.	Педагогічна компетентність викладача ВНЗ	3	екзамен
ОК 3.	Актуальні проблеми філософії науки	4	екзамен
ОК 4.	Українська наукова мова	3	залік
ОК 5.	Сучасні підходи до історіописання	4	екзамен
ОК 6.	Цивілізаційний вимір сучасної світової історії	4	екзамен
ОК 7.	Теорія та методологія підготовки дисертаційного дослідження з історії	4	екзамен
Загальний обсяг обов'язкових компонентів:		30	
Вибіркові компоненти ОП (вільний вибір аспіранта)			
ВБ 1.1.	Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності / Управління науковими проектами	3	залік
ВБ 1.2.	Дворянство в історії України: становлення, інститути,	4	залік

	структура / Трансформація традиційних культур етносів Південної України		
ВБ 1.3.	Дисидентський дикурс в українському історико-літературному процесі 60-80-х рр. ХХ ст. / Історична регіоналістика	4	залік
ВБ 1.4.	Методи джерелознавчого дослідження / Урбаністичні студії	4	залік
Загальний обсяг вибіркового компонента:		15	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

2.1.3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація аспірантів спеціальності 032 Історія та археологія передбачає встановлення відповідності засвоєних ними рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти зазначеної спеціальності та здатності вирішувати складні завдання і проблеми педагогічної, науково-дослідної, проектної, методичної, управлінської та культурно-просвітницької діяльності.

Атестація здійснюється відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за спеціальністю 032 Історія та археологія. В процесі підготовки докторів філософії використовують дві форми атестації: проміжну і підсумкову. Відповідно до діючих нормативно-правових документів Міністерства освіти і науки України та Ізмаїльського державного гуманітарного університету підсумкова атестація випускників, що завершують навчання за освітньо-науковими програмами доктора філософії, є обов'язковою.

Проміжна атестація передбачає контроль за виконанням індивідуального плану аспіранта за всіма складовими, передбаченими навчальним планом: теоретичною, науково-дослідницькою та практичною.

Атестація теоретичної складової передбачає складання заліків та екзаменів відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за спеціальністю 032 Історія та археологія. Екзамени проводиться екзаменаційною комісією, склад якої та голова призначається наказом ректора університету після повного виконання програми освітньо-кваліфікаційного рівня доктора філософії з метою встановлення фактичної відповідності рівня теоретичної підготовки вимогам загальних та фахових компетентностей випускників аспірантури.

Відповідно до начального плану, кожні півроку навчання проводиться контроль за виконанням індивідуального плану науково-дослідницького пошуку та дотриманням графіку науково-дослідницької роботи аспіранта.

Метою проміжної атестації за практичною складовою є контроль за виконанням індивідуального плану та набуття аспірантом професійних навичок і вмінь на посаді викладача, здійснюється комісією з проведення захисту викладацької практики, яка створюється за розпорядженням декана факультету української філології та соціальних наук ІДГУ.

Підсумкова атестація передбачає оцінювання рівня теоретичної і практичної фахової підготовки та встановлення відповідності рівня науково-дослідницької підготовки вимогам, що висуваються до доктора філософії за спеціальністю Історія та археологія.

До атестації допускаються аспіранти, які успішно виконали всі вимоги навчального плану підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня із спеціальності 032 Історія та археологія і не мають академічної та фінансової заборгованості.

Оцінювання рівня теоретичної фахової підготовки передбачає складання комплексного екзамену відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за спеціальністю Історія та археологія. Підсумкова атестація здійснюється атестаційною комісією, склад якої та

голова призначається наказом ректора університету після повного виконання програми освітньо-кваліфікаційного рівня доктора філософії з метою встановлення фактичної відповідності рівня теоретичної та практичної фахової підготовки вимогам фахових компетентностей випускників аспірантури за спеціальністю Історія та археологія.

Встановлення відповідності рівня науково-дослідницької підготовки вимогам, що висуваються до доктора філософії за спеціальністю Історія та археологія, передбачає проведення публічного захисту результатів науково-дослідницької роботи, які представлені у вигляді дисертаційної роботи. Підсумкову атестацію здійснює спеціалізована вчена рада, склад якої затверджено Міністерством освіти і науки України на підставі чинних нормативно-правових документів.

3. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОКРЕМІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

3.1. Освітньо-професійна програма «Історія та археологія: історія»

Обов'язкові компоненти

Загальні нормативні дисципліни

Наукова комунікація іноземною мовою

1. КОД: ОК 1

2. РІК НАВЧАННЯ: перший, другий

3. СЕМЕСТР: 1, 2, 3

4. ЛЕКТОР: доц. Олейнікова Г.О.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

загальні компетентності: здатність використовувати професійно профільовані знання системи мови й правил її функціонування при іншомовній комунікації; здатність користуватися науковою літературою, аналізувати стан справ з питань своєї спеціальності; здатність спілкування іноземною мовою в конкретній професійній/фаховій сфері з урахуванням особливостей використання професійної/фахової лексики;

фахові компетентності: здатність сприймати автентичну іншомовну інформацію на слух, зокрема в звичайному спілкуванні та адекватно реагувати на неї; володіти англійською мовою; здатність сприймати та обробляти новітню фахову інформацію із наукових джерел іноземною мовою; здатність описувати результати дослідження, викласти думку, повідомити про основні положення наукового дослідження; володіння навичками академічного спілкування іноземною мовою, в тому числі викладу результатів наукового дослідження.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: лексичні, граматичні, стилістичні та структурні особливості іншомовної наукової літератури; термінологія галузі наукового дослідження; граматичні структури, що є необхідними для адекватного вираження відповідних ідей та понять, а також для розуміння і продукування широкого спектру текстів у науковій сфері (усно та письмово).

вміти: робити оптимальний набір лексики та граматичних конструкцій при складанні наукових текстів різних типів (статей, анотацій, резюме, монографій, тез, доповідей на конференціях і т.ін.); виконувати письмовий переклад та письмовий анотаційний переклад текстів з відповідної галузі науки; диференціювати різні типи наукових текстів та структурувати їх відповідно до чинних міжнародних стандартів; усно та письмово представляти наукові результати іноземною мовою.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: іноземна мова

8. ЗМІСТ КУРСУ: навчальна дисципліна «Наукові комунікації іноземною мовою» пропонує аспірантам поступово опанувати необхідний граматичний матеріал, засвоїти сучасну наукову англійську лексику і широко вживані конструкції.

Проблемні питання з граматики: Артиклі. Прийменники. Займенники. Іменник та його категорії. Утворення множини іменників. Прикметник. Ступені порівняння прикметників. Прислівник. Ступені порівняння прислівників. Числівник. Словотворення. Часи дієслів (Active Voice). Порядок слів розповідного речення. Головні та другорядні члени речення. Типи питальних речень. Безособові речення. Конструкція *there is, there are*.

Емфатична конструкція *it is (was) ... that (who) ...* та інші емфатичні конструкції. Словазамісники. Пасивний стан дієслів. Складні речення.

Складносурядне речення. Складнопідрядне речення. Типи підрядних речень.

Непряма мова. Узгодження часів. Інфінітив, його форми та функції. Герундій, його форми та функції. Герундіальні комплекси. Модальні дієслова. Умовний спосіб.

Аналітичне читання: тексти за фахом. Усна практика: Бесіда з теми наукового дослідження. Реферування автентичних текстів

за фахом. Письмова практика. Особливості англійської пунктуації в академічному письмовому дискурсі. Структурні та змістовні аспекти наукових есе, анотацій. Написання анотацій до наукової статті.

Вивчення лексики та граматичного матеріалу відбувається на основі таких тематичних блоків як-от: «Science and Scientists», «Politically “Correct” language», «The Internet and Multimedia», «Education in the 21st Century», «The Scientific Method and Methods of Science», «Research Work».

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Лебенюк В.М. Навчальний посібник з розвитку навичок читання та усного реферування текстів суспільно-політичного характеру / В.М. Лебенюк, І.С. Степанова, Н.П. Хоменко. – Вінниця: ВДТУ, 2002.

2. Липко З.М. Навчальний посібник з тестування лексики та граматики для студентів та аспірантів немовних ВНЗ / З.М. Липко, А.В. Овалева. – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2005.

3. Одаренко Н.Ю. Навчально-методичний посібник з граматики англійської мови «Грамматичні труднощі перекладу» (для студентів старших курсів фізичних спеціальностей та аспірантів) / Н.Ю. Одаренко, Н.О. Лешньова. – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2001.

4. Хименко В.В. Навчальний посібник для аспірантів з англійської мови “Practical guide for postgraduates” / В.В. Хименко. – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2002.

5. Swan M. How English Works / M. Swan, C. Walter. – Oxford: Oxford University Press, 1997.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: практичні заняття, самотійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: англійська, українська.

Педагогічна компетентність викладача ВНЗ

1. КОД: ОК 2

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 2

4. ЛЕКТОР: проф. Кічук Н.В.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

загальні компетентності: здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, нести відповідальність за навчання інших; толерантність, здатність розуміти і поважати відмінні точки зору, що мають представники інших націй і культур; спроможність ефективно працювати у міждисциплінарній команді, спільно визначати цілі діяльності, планувати, розробляти й реалізовувати соціальні проекти і стратегії індивідуальних і колективних дій; наукова чесність, дотримання принципів наукової етики; здатність проектувати, ініціювати та виконувати комплексні наукові дослідження, у тому числі міждисциплінарні, на основі цілісного системного наукового світогляду, знань історії та філософії науки; здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації із різних джерел; вміння використовувати новітні інформаційні і комунікаційні технології; здатність до усної та письмової презентації результатів власних оригінальних досліджень українською мовою, володіння навичками ділового спілкування рідною мовою на високому професійному рівні, знання та розуміння наукової термінології; володіння усною та письмовою англійською мовою на рівні вище середнього, здатність представляти англійською мовою результати власних наукових досліджень; здатність використовувати основні сучасні інформаційні технології, методи отримання та обробки інформації, здатність до їх використання для пошуку і систематизації інформації.

фахові компетентності: здатність організувати набуття теоретичних та практичних інструментів, скеровуючи зусилля і об'єднуючи результати різних досліджень та аналізів, представляючи остаточний результат до визначеного кінцевого терміну; налагоджувати діалогічне спілкування в освітньому процесі вищої школи для реалізації студентоцентричного підходу в навчанні.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: домінанти компетентнісної парадигми освіти; своєрідність сучасних соціально-фахових вимог до конкуренто-здатного викладача ВНЗ; специфіку засобів формування професійної ідентичності студентів; провідні ідеї зарубіжного досвіду щодо стимулювання і оптимізації професійного самовиховання та самовдосконалення особистості;

вміти: засобами предметних знань, актуалізації міжпредметних і міжциклових зв'язків вдосконалювати викладацьку діяльність; реалізовувати самоосвітню діяльність фахової спрямованості; вдосконалювати професіоналізм і фахову майстерність, впливати на формування професійної ідентичності студентів.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: актуальні проблеми філософії науки, педагогічна творчість викладача ЗВО.

8. ЗМІСТ КУРСУ: Компетентність як одиниця виміру освіченості людини, базова характеристика особистості, обсяг повноважень, наданих у відповідності з обізнаністю, що характеризується наступними якостями – знаючий, обізнаний, авторитетний у галузі.

Загальна феноменологія професійної компетентності в дослідженнях науковців (Н.М. Бібік, В.І. Бондаря, О.В. Овчарук, О.І. Пометун, А.Л. Журавльова, Н.Ф. Тализіної, Р.К. Шакурова, А.І. Щербакова та інших). Компетентність як синтез когнітивного предметно-практичного й особистого досвіду; форми існування: ступінь умілості, спосіб особистісної самореалізації, певного підсумку саморозвитку індивіда або прояву його здібностей; поєднання здатності та готовності індивіда до професійної діяльності. Професійна компетентність – найвищий рівень професійної майстерності – знань, умінь, розвитку здібностей, результатів і способів діяльності людини, норм поведінки, внутрішніх мотивів, що надають людині можливість досягти високих результатів у певній професійній діяльності. Професійна компетентність як складова професіоналізму та сукупність професійних потреб, професійної придатності, професійної задоволеності, професійного успіху.

Своєрідність педагогічної компетентності викладача ЗВО. Характеристика поведінкової моделі педагогічно компетентного викладача сучасної вищої школи. Педагогічна компетенція – вимога, норма і ціль викладача ЗВО. Конструктивний зарубіжний досвід розвитку педагогічно компетентного викладача вищої школи. Професійна компетентність як комплекс теоретичних знань і практичних навичок, що може бути ускладнений у залежності від завдань, цілей і зовнішніх вимог, відповідність набуття практичного досвіду й синтезу знань, де наслідком може бути статус професіонала. Гуманістичні й етичні погляди майбутніх фахівців як важливі ціннісні орієнтири їх професійної діяльності.

Діяльнісна складова структурно-змістовних характеристик педагогічної компетентності: знання, уміння, навички та способи здійснення педагогічної діяльності, комунікативна складова (знання, уміння, навички та способи здійснення педагогічного спілкування). Розуміння сутності комунікативної компетентності: повага й уважність до співрозмовника, безстороння зацікавленість, здатність установлювати контакт; здатність слухати та чути; емпатія; мистецтво допомоги співрозмовникові у висловленні своєї думки; здатність адекватно виражати власну позицію; комунікативна гнучкість і конструктивність, готовність розв'язувати міжособистісні проблеми; здатність працювати в команді.

Використання операціонального підходу до результатів педагогічної діяльності, можливість реалізації цілей освіти, операціонально перевірені цілі. Процес формування професійної компетентності викладача, обумовлений структурою його особистості, як-от: основні компоненти соціокультурного досвіду взаємозалежні від потреб і здатностей особистості; пізнавальний досвід виявляється в знаннях (світоглядних, орієнтовних, оцінних) і в особливостях таких

процесів, як сприйняття, осмислення, запам'ятовування, застосування, систематизація, узагальнення; досвід набуття вмінь формується в діяльності, пов'язаній з оволодінням організаційних, інтелектуальних, дослідницьких, комунікативних, рефлексивних умінь, а також у творчості, адаптації до мінливих умов і в самовираженні особистості. Таким чином, професійна компетентність як інтегральна якість особистості може бути представлена узагальненою еталонною моделлю. Згідно неї, компетентна особа здатна на основі особистісної зацікавленості в результаті, моделювати й оцінювати наслідки своїх дій на тривалу перспективу; це сприяє її переходу з позиції індивіда, який засвоює накопичений досвід, у позицію творця, який створює певні цінності в ході професійно-педагогічної діяльності.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Гріньова О.М. Психологія проектування особистістю життєвого шляху: юнацький вік / О.М. Гріньова. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2018.
2. Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах: теорія і практика: монографія. – Кіровоград: ІМЕКС-ЛТД, 2014.
3. Онкович Г. Нове у медіа-освіті: інженерна блогодидактика / Г. Онкович, В. Білецький // Вища школа. – 2019. – №1.
4. Опалюк Т.Л. Дидактико-методичні матеріали для написання соціально-педагогічного есе / Т.Л. Опалюк // Педагогіка і психологія. – 2018. – №3.
5. Підласий І.П. Як стати компетентним педагогом? – Харків: Основа, 2019.
6. Професійна педагогічна освіта: інноваційні технології та методики: монографія / під ред. О.А. Дубасенюк. – Житомир, 2016.
7. Сисоєва С. Навчання дорослих: інтерактивні технології: навч. пос. / С. Сисоєва. – К., 2011.
8. Сисоєва С. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика: навч. пос. / С. Сисоєва, Т. Кристопчук. – Рівне, 2012.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: пояснювально-ілюстративний (лекція-діалог, лекція-дискусія), репродуктивний (семінарсько-практичні заняття), проблемний (лекція з «навмисними помилками, проблемна лекція), евристичний («мозковий штурм», ділова гра, синектика), дослідницький (мікровідкриття, ситуативна-рольова гра, есе).
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Актуальні проблеми філософії науки

1. КОД: ОК 3
2. РІК НАВЧАННЯ: перший
3. СЕМЕСТР: 2
4. ЛЕКТОР: доц. Запорожченко О.В.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:
загальні компетентності: здатність проектувати, ініціювати та виконувати комплексні наукові дослідження, у тому числі міждисциплінарні, на основі

цілісного системного наукового світогляду, знань історії та філософії науки; здатність до критичного аналізу та оцінки сучасних наукових досягнень, вміння застосовувати критичне мислення до аналізу результатів власного наукового дослідження, його наукової новизни, теоретичного і практичного значення; здатність до формулювання нових підходів для вирішення теоретичних та практичних наукових завдань, обґрунтування гіпотези, вміння їх емпірично перевіряти; вміння обґрунтовувати власні оригінальні концепції; уміння ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання та новітні методи наукових досліджень; здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації із різних джерел; вміння використовувати новітні інформаційні і комунікаційні технології; вміння вести пошук, добір та опрацювання наукової інформації джерел і літератури з теми дослідження, конструювати емпіричний об'єкт; вміння теоретичного аналізу проблеми, вміння робити узагальнення і висновки.

фахові компетентності: формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробки; визначати методологічні принципи та методи історичного дослідження в залежності від об'єкту і предмету, використовуючи міждисциплінарні підходи.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: основні філософські течії та напрямки, їх історичний, концептуальний та методологічний зміст; основні філософські категорії, концепції та їхній методологічний потенціал для вирішення проблемних питань гуманітарних; основні теорії розвитку буття та їх значення для аналізу конкретних наукових проблем; основні теорії пізнання, концепції істини та її критерії для осмислення конкретних наукових проблем; представників різних періодів філософії та сутність їх вчення; основні суспільні цінності та їх класифікацію; основні методологічні підходи до вивчення суспільних явищ; основи філософії науки, що поглиблюють теоретичну підготовку здобувачів до наукової діяльності; досягнення глибокого рівня методологічної підготовки науковця, а саме – вільне володіння філософськими та загальнонауковими методами пізнання; знання сучасних загальнонаукових методологічних програм;

вміти: самостійно логічно аналізувати, конструктивно та критично висловлювати ставлення до наукових результатів; реалізувати у практичній діяльності сформованість високої світоглядної культури науковця; реалізувати у практичній діяльності сформованість універсалізму дослідника, що здатний працювати в сучасних міждисциплінарних наукових галузях; вміння критично оцінювати та використовувати методологічні програми та методи сучасної науки; бути готовим до аналітичної діяльності; володіти дослідницькими методами пізнання, навичками управління інформацією.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ: Наука як предмет філософського дослідження. Зародження і розвиток класичної науки. Некласична наука. Постнекласична наука. Філософія науки. Етапи розвитку філософії науки. Позитивізм. Емпіріокритицизм.

Неопозитивізм. Постпозитивізм. Особливості філософії науки кінця ХХ – початку ХХІ століття.

Специфіка теоретичного пізнання та його форми. Співвідношення раціональної та ірраціональної, інтуїтивної та дискурсивної (логічної) сторін пізнання. Структурні компоненти теоретичного пізнання. Основні типи теорій. Специфічна структура теорій соціально-гуманітарних наук.

Світоглядне значення наукової картини світу. Синергетика як нове світобачення. Руйнування звичних уявлень про світ. Шляхи розвитку складноорганізованих систем. Пасіонарність і коеволуція як актуальні проблеми філософії науки ХХІ століття. Віртуалістика і феномен клонування в контексті нової парадигми.

Наукова раціональність як філософська проблема. Класична і неklasична раціональність: розум і культура. Історичні типи наукової раціональності. Некласична і постнеklasична наукова раціональність. Епістемологічні характеристики наукової раціональності.

Ідея об'єктивізму в традиційній епістемології. Критика об'єктивізму філософами феноменологічного та аналітичного напрямів. Технізація і життєвий світ. Раціоналістичний проект модерну та його критика. Сучасна філософія науки на шляху до нового розуміння наукової раціональності.

Функції філософії в науковому пізнанні. Основні методологічні програми сучасності: індуктивізм, фальсифікаціонізм, конвенціоналізм, історизм.

Стиль наукового мислення як конкретно-історичний спосіб існування ідеалів і норм наукового дослідженн. Методологічні принципи як складова стилю наукового мислення, історичний характер методологічних принципів конкретних наук, їх евристична роль. Філософська методологія та її застосування у сфері соціально-гуманітарного знання.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Будко В.В. Філософія науки: учеб. пособие / В.В. Будко. – Харьков: Консум, 2005.
2. Гришанов І.В. Навчально-методичні рекомендації з дисципліни «Філософія та методологія науки» для магістрантів та аспірантів усіх спеціальностей. Частина І. / І.В. Гришанов, І.Є. Поліщук. – Херсон: Вид-во ХДУ, 2004.
3. Гришанов І.В. Навчально-методичні рекомендації з дисципліни «Філософія та методологія науки» для магістрантів та аспірантів усіх спеціальностей. Частина ІІ. / І.В. Гришанов, І.Є. Поліщук. – Херсон: Вид-во ХДУ, 2004.
4. Добронравова І.С. Новітня західна філософія науки: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / І.С. Добронравова. – К.: ПАРАПАН, 2008.
5. Добронравова І.С. Філософія науки: навч. посібник / І.С. Добронравова, Л.І. Сидоренко, С.П. Петрушенков, Л.О. Шашкова. – К., 2002.
6. Добронравова І.С. Синергетика: становление нелинейного мышления / И.С. Добронравова. – К.: «Льбидь», 1990.
7. Іщенко М.П. Філософія науки: питання теорії і методології: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / М.П. Іщенко, І.І. Руденко. – К.: УБС НБУ, 2010.

8. Поліщук І.Є. Навчально-методичні рекомендації з дисципліни «Філософія та методологія науки»: науково-методичне видання / І.Є. Поліщук, М.В. Галіченко. – Херсон: Айлант, 2009.
9. Ратніков В.С. Історія та філософія науки: хрестоматія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / В.С. Ратніков, З.Ю. Макаров. – Вінниця: Нова книга, 2009.
10. Сергієнко В.В. Філософські проблеми наукового пізнання: навч. посібник / В.В. Сергієнко. – Кременчук: Кременчуцький національний університет ім. Михайла Остроградського, 2011.
11. Томпсон М. Філософія науки (пер. с англ.) / М. Томпсон. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 2003.
12. Штанько В.И. Философия и методология науки. Учеб. пособие для аспирантов и магистрантов естественнонаучных и технических вузов / В.И. Штанько. – Харьков: ХНУРЭ, 2002.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Українська наукова мова

1. КОД: ОК 4
2. РІК НАВЧАННЯ: перший
3. СЕМЕСТР: 1
4. ЛЕКТОР: проф. Колесников А.О.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:
загальні компетентності: здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, нести відповідальність за навчання інших; толерантність, здатність розуміти і поважати відмінні точки зору, що мають представники інших націй і культур; здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації із різних джерел; вміння використовувати новітні інформаційні і комунікаційні технології; здатність до усної та письмової презентації результатів власних оригінальних досліджень українською мовою, володіння навичками ділового спілкування рідною мовою на високому професійному рівні, знання та розуміння наукової термінології; здатність використовувати основні сучасні інформаційні технології, методи отримання та обробки інформації, здатність до їх використання для пошуку і систематизації інформації.
фахові компетентності: здатність фахово користуватися українською науковою мовою в її писемному та усному вияві; знання загальної і спеціальної української термінології в процесі наукової діяльності; ефективне використання знань з української наукової мови з метою написання дисертаційних робіт, наукових статей, анотацій за обраною спеціальністю; вміння трансформувати наукову думку в усну форму виступу на науковій конференції, передзахисті, захисті дисертаційної праці.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: ознаки наукового стилю, його підстилі та жанри, мовні особливості; науковий етикет; історію і сучасні проблеми української загальної і спеціальної термінології, що формувалася упродовж історичного розвитку української мови; основні наукові праці з курсу; базові різновиди наукових текстів та принципи їхньої мовної організації.

вміти: працювати з фаховою літературою; висловлювати державною мовою відповідно до наявних вимог отримані науково-дослідні результати в усній і писемній формах з необхідною точністю та повнотою; оформлювати наукові тексти (покликання, бібліографічні описи, таблиці тощо) згідно з чинними стандартами; демонструвати якісну усну і писемну наукову комунікацію українською мовою з використанням термінів, прийнятих у фаховому середовищі.

7. ПЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ: Наукова мова як комунікативний феномен. Поняття про функціональний стиль. Характеристика наукового стилю. Мовні засоби наукового стилю. Підстилі (власне науковий, науково-популярний, науково-дидактичний тощо) та жанри наукового стилю (наукова стаття, інформативна наукова стаття, полемічна наукова стаття, критична стаття, курсова, бакалаврська, магістерська робота, докторська дисертація, огляд, рецензія). Визначення і призначення анотації. Види анотацій. Структура і зміст анотації. Визначення і призначення реферату. Види рефератів. Структура і зміст реферату. Особливості усного наукового мовлення. Культура читання наукового тексту. Композиційно-логічна побудова усної наукової доповіді, виступу. Мовна особистість доповідача. Наукові заходи як засіб виявлення культури наукової мови. Наукова конференція. Науковий діалог. Дискусія. Наукова суперечка. Електронна презентація наукового виступу. Логічна схема наукового дослідження. Композиція писемного наукового тексту. Рубрикація. Обсяг наукового тексту. Основні вимоги до наукового тексту. Вибір теми та об'єкта дослідження. Назва теми. Планування роботи. Критерії відбору матеріалу. Джерела фактичного матеріалу. Поняття про метамову. Бібліографування та цитування. Накопичення теоретичної інформації. Робота з каталогами бібліотек. Робота з онлайн-каталогами. Міжнародні онлайн-ресурси: WorldCat, DOAJ (Directory of Open Access Journals), JSTOR, Project Muse та інші. Бібліографічний апарат. Бібліографічний опис. Бібліографічний список. Апарат посилань. Цитування. Міжнародні стилі оформлення бібліографічних покликань, особливості використання (залежно від сфери застосування і спеціальності); гуманітарні та суспільні науки: Harvard Referencing Style, Chicago Style: Notes and Bibliography, APA Style, MLA Style. Оформлення наукових текстів.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Семенов О.М. Культура наукової української мови: навч. посіб. / О.М. Семенов. – 2-ге вид., стереотип. – К.: ВЦ «Академія», 2012.
2. Мацько Л.І. Культура української фахової мови: навч. посіб. / Л.І. Мацько, Л.В. Кравець. – К.: ВЦ «Академія», 2007.

3. Основи наукового мовлення: навч.-метод. посіб. / уклад.: О.А. Бобер, С.А. Бронікова, Т.Д. Єгорова та ін.; за ред. І.М. Плотницької, Р.І. Ленди. – К.: НАДУ, 2012.
4. Селігей П.О. Світло і тіні наукового стилю: монографія / О.П. Селігей. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2016.
5. Дудик П.С. Стилїстика української мови: навчальний посібник / П.С. Дудик. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005.
6. Биби́к С.П. Усна літературна мова в українській культурі повсякдення / С.П. Биби́к. – Ніжин: «Видавництво «Аспект- Поліграф», 2013.
7. Українська мова. Енциклопедія. – К., 2007.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, практичні заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська, англійська.

Професійні нормативні дисципліни

Сучасні підходи до історіописання

1. КОД: ОК 5
2. РІК НАВЧАННЯ: перший
3. СЕМЕСТР: 1
4. ЛЕКТОР: доц. Чорна Л.В.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:
загальні компетентності: здатність до критичного аналізу та оцінки сучасних наукових досягнень, вміння застосовувати критичне мислення до аналізу результатів власного наукового дослідження, його наукової новизни, теоретичного і практичного значення; здатність до формулювання нових підходів для вирішення теоретичних та практичних наукових завдань, обґрунтування гіпотези, вміння їх емпірично перевіряти; вміння обґрунтовувати власні оригінальні концепції; уміння ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання та новітні методи наукових досліджень; вміння вести пошук, добір та опрацювання наукової інформації джерел і літератури з теми дослідження, конструювати емпіричний об'єкт; вміння теоретичного аналізу проблеми, вміння робити узагальнення і висновки.
фахові компетентності: вивчення основних напрямків та діяльності представників різних течій та наукових шкіл в сучасній історичній думці та становища української і зарубіжної історіографії; здатність визначати перспективні наукові проблеми в історії та окреслювати шляхи їх вирішення; здатність вести дискусію з певної теми в історичному, історіографічному та методологічному контексті; визначати методологічні принципи та методи історичного дослідження в залежності від об'єкту і предмету, використовуючи міждисциплінарні підходи.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:
знати: основні течії, напрямки та школи в сучасній світовій та вітчизняній історіографії, їх історичний, концептуальний та методологічний зміст; базові

історичні поняття та терміни; сучасні історичні та історіографічні концепції та їхній методологічний потенціал для вирішення проблемних питань; передумови і основні етапи формування філософії історії; відмінності субстанційної й аналітичної філософії історії; особливості сучасного філософського дискурсу щодо історичного процесу; особливості лінійної і циклічної моделей історії; основні напрямки у вирішенні таких проблем як проблема єдності і багатоманітності в історії, проблеми суб'єкта історії, смислу історії.

вміти: розрізняти специфіку світобачення і світорозуміння кожної культурно-історичної епохи; виділяти основні етапи розвитку історико-філософської думки; з'ясувати основні фактори виникнення, розвитку та змін у формах історіописання відповідно до історичної доби; користуватися науковою термінологією, основними історико-філософськими категоріями і поняттями; аргументовано відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему, толерантно ставитися до протилежних думок; свідомо використовувати наукову методологію у різних видах діяльності, орієнтуватись в сучасних здобутках людства в галузі філософії, науки та культури; застосовувати отримані знання у вирішенні професійних завдань; збагачувати індивідуальний науковий світогляд і духовну культуру шляхом самоосвіти.

7. ПЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ: Криза класичного історизму на межі XIX-XX ст. Міжнародна методологічна дискусія. Теорія М. Вебера. Проблема об'єктивності історичного пізнання. Б. Кроче. Зародження міжгалузевої аналітичної соціальної історичної науки. Французька школа «Аналів». М. Блок, Ф. Бродель, Л. Февр, Ж. Ле Гофф. Поняття історичної структури і людини як соціального організму. Міждисциплінарний підхід з використанням методів і досягнень суміжних наукових дисциплін. «Тотальна історія». Дослідницькі комплекси — час, простір, шлюб, сім'я, дитинство, сексуальність, народна культура тощо. Квантифікація. Розвиток історичної демографії й соціально-економічної історії. Культурна історія. Перенесення центру інтересу від структур і процесів на культуру, образи життя, внутрішні досвіди конкретних людей. Онтологічні та гносеологічні проблеми історії. Філософія історії Р. Колінгвуда. Теорія історичних циклів О. Шпенглера і А. Тойнбі. Концепція єдності світового історичного процесу К. Ясперса. Проблема смислу в історії (К. Левіт, М. Мюллер, Ф. Фукуяма, Р. Козеллек). Герменевтика як засіб розуміння історії у концепції Г.Х. Гадамера. Історична наука постмодернізму. «Метаісторія» Г. Вайта. «Історія повсякденностей», «Мікроісторія», «Нова Культурна і Інтелектуальна історія», «Oral History». Історична Антропологія і Етнологія. «Лінгвістичний поворот» і історична наука. Ю. Лотман. Деконструктивізм. Ж. Дерріда. «Археологія знання» М. Фуко. «Нова історія жінок і гендерна історія».

Головні категорії історичного пізнання. Принципи історичного дослідження. Евристика. Правила постановки інноваційно-стратегічних дослідницьких питань. Критика. Зовнішня критика як дослідження інформаційної цінності джерел.

Внутрішня критика як дослідження інформаційної якості джерел з точки зору актуальності й об'єктивної можливості. Інтерпретація. Нарратив. Стратегія історичного дослідження. Основні методи історичного дослідження. Загальнонаукові методи (системний підхід та його модифікації). Міждисциплінарні методи (статистичний, кліометричний, психологічний та ін.). Спеціальні методи (порівняльно-історичний, генетичний, реконструктивний, типологічний). Види історичних наукових робіт. Типи і функції історіографічних праць (персоніфіковані портрети, тематичний аналіз, огляд сучасного стану розробки проблеми і стану дисципліни, історія наукових закладів і фахових організацій, історія історичної науки тощо).

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Нові підходи до історіописання / За редакцією Пітера Берка. – К.: Ніка-Центр, 2013.
2. Бойченко І. Філософія історії / І. Бойченко. – К., 2000.
3. Зашкільняк Л. Сучасна світова історіографія / Л. Зашкільняк. – Львів, 2007.
4. Козеллек Р. Часові пласти. Дослідження з теорії історії / Пер. з німецької. – К.: Дух і літера, 2006.
5. Ящук Т. Філософія історії. Курс лекцій / Т. Ящук. – К., 2004.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Цивілізаційний вимір сучасної світової історії

1. КОД: ОК 6
2. РІК НАВЧАННЯ: перший
3. СЕМЕСТР: 2
4. ЛЕКТОР: доц. Церковна В.Г.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:
загальні компетентності: здатність проектувати, ініціювати та виконувати комплексні наукові дослідження, у тому числі міждисциплінарні, на основі цілісного системного наукового світогляду, знань історії та філософії науки; здатність до критичного аналізу та оцінки сучасних наукових досягнень, вміння застосовувати критичне мислення до аналізу результатів власного наукового дослідження, його наукової новизни, теоретичного і практичного значення; здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації із різних джерел; вміння використовувати новітні інформаційні і комунікаційні технології; вміння вести пошук, добір та опрацювання наукової інформації джерел і літератури з теми дослідження, конструювати емпіричний об'єкт; вміння теоретичного аналізу проблеми, вміння робити узагальнення і висновки ; здатність до усної та письмової презентації результатів власних оригінальних досліджень українською мовою, володіння навичками ділового спілкування рідною мовою на високому професійному рівні, знання та розуміння наукової термінології; здатність

використовувати основні сучасні інформаційні технології, методи отримання та обробки інформації, здатність до їх використання для пошуку і систематизації інформації.

фахові компетентності: засвоєння теоретико-методологічних основ всесвітньої історії як складової історичної науки, основних процесів, явищ і подій всесвітньо-історичного процесу від давнини до сьогодення та причинно-наслідкових зв'язків між ними; вивчення основних напрямків та діяльності представників різних течій та наукових шкіл в сучасній історичній думці та становища української і зарубіжної історіографії; здатність усвідомлювати роль та місце історії України у світовому та загальноєвропейському цивілізаційному контексті; здатність вести дискусію з певної теми в історичному, історіографічному та методологічному контексті; вміння будувати причинно-наслідковий ряд із виявленого в історичних джерелах фактичного змісту історичних подій та виявляти причини подій, явищ минулого шляхом розпізнавання і аналізу їхніх структурних передумов; здатність визначити, отримати доступ, аналізувати й порівнювати інформацію з різних джерел, документів та текстів для розв'язання відповідних дослідницьких завдань з історії.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: загальне уявлення про цивілізаційний процес як філософську категорію; різні підходи до вивчення цивілізацій; характеристику основних етапів розвитку цивілізацій в історичному процесі; основні тенденції в розвитку світових цивілізацій; історію давніх цивілізацій, цивілізацій Сходу та Заходу; логічний зв'язок у розвитку давніх і сучасних цивілізацій; основні закономірності розвитку цивілізації на прикладі європейської та візантійської цивілізацій; основні засади цивілізаційного підходу до вивчення історії людства; методику опрацювання наукової літератури та джерельних публікацій з дисципліни.

вміти: застосовувати знання з історії світових цивілізацій для формування загальної картини світової історії; здійснювати відбір необхідної інформації з наявних джерел та літератури; здійснювати наукову історичну експертизу; критично аналізувати різноманітну історичну інформацію, самостійно мислити і формувати власні уявлення про той чи інший період в історичному розвитку держав, народів, світу; використовувати знання з історії цивілізацій в процесі викладання історичних дисциплін; працювати з комплексом історичних документів, джерел та наукової літератури; вести самостійні дослідження в межах дисципліни; застосовувати на практиці знання, отримані в процесі навчання; надавати кваліфіковані консультації з проблем та питань, що вивчаються в межах дисципліни.

7. ПЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ: Світова історія: поняття, періодизація, типологізація. Поняття світової історії в широкому та вузькому сенсі. Типологізація розвитку людства: екстенсивний, інтенсивний, стагнація та регрес. Періодизація і загальна картина

всесвітньої історії. Критерії періодизації. Цивілізація як стадія історичного розвитку, її характерні риси та ознаки. Основні епохи в світовій історії.

Морфологія світової історії. Основні закономірності світового розвитку, основні засади, сучасні тенденції. Головні політичні проблеми світової історії. Еволюція світової політики. Концептуалізація світової історії: реалізм, неореалізм, або структурний реалізм, ліберальний ідеалізм, комунітаризм, марксизм, сучасні критичні теорії світової політичної системи (фемінізм, структуралізм, конструктивізм). Геоекономічні засади всесвітньо-історичного процесу. Глобальні філософські тенденції в сучасній світовій історії: історицизм (формулювання історичних законів) та доктрина «відкритої історії». «Кінець історії» Ф. Фукуяма.

Основні параметри розвитку світової історії. Однополярна, біполярна чи багатополярна (поліцентрична) система світу. Американський унілатералізм і становлення нової міжнародної системи. Якісні параметри сучасної системи міжнародних відносин: глобалізація, діалектика економіки і політики, проблема міжнародної безпеки.

Методологічні проблеми цивілізаційного дослідження всесвітньої історії у «великих теоріях цивілізацій» XIX–XX ст. Історичний факт та історичне джерело в цивілізаційному аналізі історії. Структурні схеми системного аналізу історичної еволюції локальних цивілізацій сучасності Індійська цивілізація. Китайська цивілізація Західна цивілізація Латиноамериканська цивілізація Євразійська цивілізація. Росія й Україна.

Роль релігійного фактора в світовій історії та міжнародних відносинах. Глобальні релігійні системи. Геополітика світових релігій. Релігійні територіальні релігійні системи. Ісламський фактор у сучасному світі.

Міжнародна безпека. Міжнародні конфлікти у XXI ст. Міжнародні організації у сучасній світовій політиці.

Європа: нові інтеграційні процеси у військово-політичній сфері. Розширення НАТО за участю країн ЦСЄ. Нова концепція НАТО як системи колективної безпеки та оборони. Основні загрози європейській системі безпеки. Тероризм. Кіберзлочинність. Нелегальна міграція. Сепаратизм. Конфлікти цивілізаційно-культурного виміру.

Країни Близького і Середнього Сходу в системі сучасних міжнародних відносин. Роль Азіатсько-тихоокеанського регіону в сучасній геополітиці. Еволюція зовнішньої політики Китаю на рубежі XX–XXI ст. Вірогідний геополітичний сценарій в АТР у XXI столітті. Країни Африки та Латинської Америки в системі сучасних міжнародних відносин. «Нова» роль Африки у XXI ст. Геополітична ситуація в Латинській Америці. Україна в геополітичному вимірі. Новий світовий порядок у XXI столітті. Сучасна міжнародна стратегія розвитку. Всесвітньо-історичні перспективи.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бодрук О.С. Структури воєнної безпеки: національний на міжнародний аспект / О.С. Бодрук. – К.: НІПМБ, 2001.

2. Голованов С.О. Всесвітня історія: навч. посіб.; за ред. Ю.М. Алексєєва / С.О. Голованов. – К.: Каравела, 2005.
3. Глобалізація і сучасний міжнародний процес: монографія / за заг. ред. проф. Б. Гуменюка і проф. С. Шергіна. – К.: Університет «Україна», 2009.
4. Горелов М.Є. Цивілізаційна історія України / М.Є. Горелов, О.П. Моця, О.О. Рафальський. – К.: ТОВ УВПК «ЕксОб», 2005.
5. Європейська інтеграція: навч. посібник / Кол. авт.; за заг. ред. проф. І.А. Грицяка, Д.І. Дзвінчука. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013.
6. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: навч. посіб. / В.М. Литвин, В.І. Гусєв, А.Г. Слісаренко. – К.: Вища школа, 2002.
7. Історія Європейської цивілізації: навч. посіб. / В.Й. Голуб, Л.Т. Коваленко, І.С. Печенюк; за ред. В.Й. Голуба. – К.: НАОУ, 2007.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Теорія та методологія підготовки дисертаційного дослідження з історії

1. КОД: ОК 7
2. РІК НАВЧАННЯ: перший
3. СЕМЕСТР: 1
4. ЛЕКТОР: проф. Циганенко Л.Ф.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:
загальні компетентності: вміння організувати власну науково-дослідницьку діяльність, ставити дослідницьку мету, організувати її досягнення, демонструвати наполегливість у досягненні мети та здатність взяти на себе відповідальність; здатність розуміти і поважати відмінні точки зору, котрі мають представники інших націй і культур, виявляти толерантність; спроможність ефективно працювати у міждисциплінарній команді, спільно визначати цілі діяльності, планувати, розробляти й реалізовувати соціальні проекти і стратегії індивідуальних і колективних дій; наукова чесність, дотримання принципів наукової етики; здатність проектувати, ініціювати та виконувати комплексні наукові дослідження, у тому числі міждисциплінарні, на основі цілісного системного наукового світогляду, знань історії та філософії науки; здатність до критичного аналізу та оцінки сучасних наукових досягнень, вміння застосовувати критичне мислення до аналізу результатів власного наукового дослідження, його наукової новизни, теоретичного і практичного значення; уміння ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання та новітні методи наукових досліджень; здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації із різних джерел; вміння використовувати новітні інформаційні і комунікаційні технології; вміння вести пошук, добір та опрацювання наукової інформації джерел і літератури з теми дослідження, конструювати емпіричний об'єкт; вміння теоретичного аналізу проблеми, вміння робити узагальнення і висновки; здатність

до усної та письмової презентації результатів власних оригінальних досліджень українською мовою, володіння навичками ділового спілкування рідною мовою на високому професійному рівні, знання та розуміння наукової термінології; здатність використовувати основні сучасні інформаційні технології, методи отримання та обробки інформації, здатність до їх використання для пошуку і систематизації інформації.

фахові компетентності: засвоєння теоретико-методологічних основ всесвітньої історії як складової історичної науки, основних процесів, явищ і подій всесвітньо-історичного процесу від давнини до сьогодення та причинно-наслідкових зв'язків між ними; здатність синтезувати теоретичні знання (концепції, ідеї) з результатами джерелознавчих досліджень на рівні отримання об'єктивно нових знань з конкретної проблеми в історичній науці; вивчення основних напрямків та діяльності представників різних течій та наукових шкіл в сучасній історичній думці та становища української і зарубіжної історіографії; здатність визначати перспективні наукові проблеми в історії та окреслювати шляхи їх вирішення; здатність вести дискусію з певної теми в історичному, історіографічному та методологічному контексті; здатність організувати набуття теоретичних та практичних інструментів, скеровуючи зусилля і об'єднуючи результати різних досліджень та аналізів, представляючи остаточний результат до визначеного кінцевого терміну; формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробки; визначати методологічні принципи та методи історичного дослідження в залежності від об'єкту і предмету, використовуючи міждисциплінарні підходи; здатність визначити, отримати доступ, аналізувати й порівнювати інформацію з різних джерел, документів та текстів для розв'язання відповідних дослідницьких завдань з історії.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

знати: ознаки, властивості та функції науки як сфери суспільної діяльності; теоретико-методологічні основи всесвітньої історії як складової історичної науки, основні процеси, явища і події всесвітньо-історичного процесу від давнини до сьогодення та причинно-наслідкові зв'язки між ними; особливості організаційного та когнітивного рівнів інституціоналізації наукових досліджень; основи методології проведення наукових досліджень; методдику та методи наукового історичного дослідження, зокрема з використанням новітніх інформаційно-комунікаційних технологій; особливості організації ефективного наукового пізнання; систему та евристичний потенціал дослідницьких підходів та методів; алгоритм постановки теми, проблеми та мети наукового дослідження; типи класифікації історіографічного опису; сутність джерел наукової та фактографічної інформації з історії, принципи їхньої оцінки та класифікації; кваліфікаційні ознаки дисертаційної роботи, вимоги до її оформлення, експертизи та захисту; принципи організації наукової праці та оцінки її результатів; технологію презентації, захисту і впровадження результатів наукових досліджень.

вміти: синтезувати теоретичні знання (концепції, ідеї) з результатами джерелознавчих досліджень на рівні отримання об'єктивно нових знань з конкретної проблеми в історичній науці; формулювати тему, проблему та мету наукового дослідження; виділяти об'єкт і предмет дослідження; виконувати аналіз наукової проблеми й представляти її у вигляді сукупності наукових знань; обґрунтовувати актуальність, наукове і практичне значення теми, обраної для дослідження; проводити наукові дослідження з використанням концепції системного підходу; ефективно використовувати систему комунікаційних каналів доступу до наукової інформації; використовувати пізнавальний потенціал системи методів наукового дослідження; збирати та обробляти емпіричний та теоретичний матеріал з проблематики дисертаційного дослідження; оцінювати, аналізувати та синтезувати джерела фактографічної інформації і наукової літератури, котрі використовуються в науковому дослідженні; визначати рівень їх достовірності, повноти та важливості для наукового дослідження; самостійно опрацьовувати, аналізувати і представляти облікову інформацію з архіву, бібліотечні каталоги, ІКТ-ресурси з метою локалізації джерел власного дослідження; реалізовувати вимоги до написання, оформлення та захисту дисертаційного дослідження; здійснювати оформлення, презентацію, захист і впровадження результатів науково-дослідної роботи; володіти методами ведення наукової дискусії, сприймати чужі погляди та ідеї, пропонувати і обстоювати власні; раціонально організовувати розумову працю та робочий день науковця.

7. ПЕРЕКВІЗИТ:

8. ЗМІСТ КУРСУ: Організаційні основи наукових досліджень. Система державної організації наукових досліджень. Національна академія наук України. Організація наукових досліджень в навчальних установах. Наукові кадри і їх підготовка. Сучасні пріоритетні напрями наукових досліджень в історії.

Психологічно-інтелектуальне підґрунтя наукових досліджень. Суб'єкт наукових досліджень. Типи характеру дослідників. Тип темпераменту і риси дослідника. Роль відкритого і закритого інтелекту в науковій діяльності. Кількісна і якісна типологія дослідників.

Інформаційна база дисертаційного дослідження. Поняття та класифікація інформаційного забезпечення. Роль і функції інформації в дисертації.

Методи пошуку і збору наукової інформації. Аналіз та інтерпретація інформації. Структура та призначення наукових документів. Класифікація наукових документів та їх використання у науково-дослідному процесі. Форми обміну науковою інформацією.

Збір, обробка та аналіз матеріалів дослідження. Вибір об'єкта дослідження та визначення системи показників, що підлягають збору в процесі спостереження. Організація збору і документальне оформлення інформації. Порядок обробки інформації в історичних дослідженнях. Проведення аналітичної роботи в науково-дослідному процесі.

Зміст і етапи науково-дослідної роботи. Процес наукового дослідження та його характеристика. Наукова проблема та обґрунтування теми дослідження. Критерії вибору теми наукового дослідження, порядок її конкретизації і затвердження. Бібліотека – інтелектуальний центр наукових досліджень. Структура і організація наукової бібліографії. Дослідна і завершальна стадії науково-дослідного процесу. Апробація результатів дослідження. Наукова публікація. Поняття, функції, види. Роль малих жанрів наукової мови. Анотація. Тези наукової доповіді. Реферат. Рецензія. Наукова стаття. Її структурні елементи. Наукова монографія. Оформлення дисертаційного дослідження з історії. Вибір та затвердження теми дослідження. Види дисертацій. Загальна схема наукового дослідження. Вимоги до змісту і структури дисертації. Оформлення дисертаційної роботи. Послідовність підготовки, експертизи та захисту дисертацій. Автореферат дисертації. Спеціалізовані вчені ради по захисту дисертацій. Підготовка та прилюдний захист дисертацій. Оформлення і подання дисертації та матеріалів захисту до МОН України.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Артемчик Г.І. Методика організації науково-дослідної роботи / Г.І. Артемчик, В.М. Курило, М.П. Кочерган. – К., 2000.
2. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: підручник / М.Т. Білуха. – К.: АБУ, 2002.
3. Бірта Г.О. Методологія і організація наукових досліджень.: навч. посіб. / Г.О. Бірта, Ю.Г. Бургу – К. : «Центр учбової літератури», 2014.
4. Стеченко Д.М. Методологія наукових досліджень: підручник / Д.М. Стеченко.– К.: Знання, 2007.
5. Сурмін Ю.П. Майстерня вченого: підруч. для науковця / Ю.П Сурмін. – К.: Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні, 2006.
6. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / Г.С. Цехмістрова. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2003.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Професійна практична підготовка

Науково-дослідницька робота

1. КОД: ОК 8
2. РІК НАВЧАННЯ: перший, другий, третій
3. СЕМЕСТР: 1, 2, 3, 4, 5, 6
4. ЛЕКТОР:
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:
Загальні компетентності: здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації.

Фахові компетентності спеціальності: здатність виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію; здатність здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних наук, застосовуючи інформаційно-комунікативні технології та інформаційні бази даних; вміння створювати тексти однією з іноземних мов з використанням термінів, які прийняті в фаховому середовищі; здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації; здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: сутність та особливості методології наукового дослідження; основні принципи роботи з емпіричною базою дослідження; методи наукових досліджень; види інформаційного забезпечення та використанні джерел інформації у науково-дослідній роботі; наукознавчі та методологічні основи наукових досліджень; особливості організації науково-дослідної роботи; вимоги до оформлення результатів науково-дослідної роботи; етичні та правові основи наукової діяльності тощо.

Вміти: застосовувати понятійний апарат методології наукових досліджень; відбирати та аналізувати необхідну інформацію; формулювати мету, завдання та гіпотезу наукового дослідження; планувати та проводити емпіричні дослідження; порівнювати отримані результати дослідження із теоретичними обґрунтуванням проблеми; формулювати висновки наукового дослідження; оприлюднювати та упроваджувати результати науково-дослідної роботи тощо.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Методологія та організація наукових досліджень; актуальні проблеми сучасної світової та вітчизняної історіографії; теорія та методологія підготовки дисертаційного дослідження з історії.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Програма включає: складання індивідуального графіку науково-дослідницької роботи та погодження його з науковим керівником; ознайомлення аспіранта з вітчизняною та іноземною науковою літературою, історичними джерелами з метою формування студентом бібліографічного списку за обраним напрямом дослідження; опрацювання авторефератів дисертацій за обраним напрямом досліджень; ознайомлення зі змістом публікацій у фахових виданнях за обраним напрямом досліджень; підготовка тез для виступу на науково-практичних конференціях за відповідною проблематикою; підготовка наукових статей за обраним дослідницьким напрямом з дотриманням вимог фахових видань; підготовка статті до публікації в науково-метричних базах Scopus / Web of Science.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Артемчик Г.І. Методика організації науково-дослідної роботи / Г.І. Артемчик, В.М. Курило, М.П. Кочерган. – К., 2000.

2. Білуха М.Т. *Методологія наукових досліджень: підручник* / М.Т. Білуха. – К.: АБУ, 2002.
3. Микитюк О.М. *Становлення та розвиток науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах України (історико-педагогічний аспект)* / О.М. Микитюк. – Харків, 2003.
4. Петрук В.Г. *Основи науково-дослідної роботи: навчальний посібник* / В.Г. Петрук, Є.Т. Володарський, В.Б. Мокій. – Вінниця, 2006.
5. Романчиков В.І. *Основи наукових досліджень: навч. посіб.* / В.І. Романчиков. – К.: Центр навч. л-ри, 2007.

Підготовка дисертаційної роботи

1. КОД: ОК 9
2. РІК НАВЧАННЯ: третій, четвертий
3. СЕМЕСТР: 5, 6, 7, 8
4. ЛЕКТОР:
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:
Загальні компетентності: здатність здійснювати пошук, аналіз, синтез і опрацювання наукової та статистичної інформації; використовувати інформаційні і комунікаційні технології для вирішення дослідницьких завдань; використовувати методику бібліографічного пошуку, систематизації, класифікації, опису, цитування, анотування джерел.
Фахові компетентності спеціальності: здатність виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію; здатність здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних наук, застосовуючи інформаційно-комунікативні технології та інформаційні бази даних; здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:
Знати: сутність та особливості методології наукового дослідження; основні принципи роботи з емпіричною базою дослідження; методи наукових досліджень; види інформаційного забезпечення та використанні джерел інформації у науково-дослідній роботі; наукознавчі та методологічні основи наукових досліджень; особливості організації науково-дослідної роботи; вимоги до оформлення результатів науково-дослідної роботи; етичні та правові основи наукової діяльності тощо.
Вміти: застосовувати понятійний апарат методології наукових досліджень; відбирати та аналізувати необхідну інформацію; формулювати мету, завдання та гіпотезу наукового дослідження; планувати та проводити емпіричні дослідження; порівнювати отримані результати дослідження із теоретичними обґрунтуванням

проблеми; формулювати висновки наукового дослідження; оприлюднювати та упродовжувати результати науково-дослідної роботи тощо.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Методологія та організація наукових досліджень; актуальні проблеми сучасної світової та вітчизняної історіографії; теорія та методологія підготовки дисертаційного дослідження з історії.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Програма включає: складання індивідуального графіку підготовки дисертаційного дослідження та погодження його з науковим керівником; ознайомлення аспіранта з вітчизняною та іноземною науковою літературою, історичними джерелами з метою формування студентом бібліографічного списку за обраним напрямом дослідження; завершення роботи над дисертаційною роботою; участь аспіранта у всеукраїнських та міжнародних конференціях; публікація статей апробаційного характеру, фахових статей та статей в науково-метричних базах Scopus / Web of Science; написання автореферату дисертації; прилюдний захист дисертацій.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Артемчик Г.І. Методика організації науково-дослідної роботи / Г.І. Артемчик, В.М. Курило, М.П. Кочерган. – К., 2000.

2. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: підручник / М.Т. Білуха. – К.: АБУ, 2002.

3. Бірта Г.О. Методологія і організація наукових досліджень.: навч. посіб. / Г.О. Бірта, Ю.Г. Бургу – К. : «Центр учбової літератури», 2014.

4. Стеченко Д.М. Методологія наукових досліджень: підручник / Д.М. Стеченко. – К.: Знання, 2007.

5. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. – 7-є видання, перероблене і доповнене. – К.: Знання, 2010.

Викладацька практика

1. КОД: ОК 10

2. РІК НАВЧАННЯ: другий

3. СЕМЕСТР: 4

4. ЛЕКТОР:

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, нести відповідальність за навчання інших; толерантність, здатність розуміти і поважати відмінні точки зору, що мають представники інших націй і культур; спроможність ефективно працювати у міждисциплінарній команді, спільно визначати цілі діяльності, планувати, розробляти й реалізовувати соціальні проекти і стратегії індивідуальних і колективних дій; здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації із різних джерел; вміння використовувати новітні інформаційні і комунікаційні технології; здатність використовувати

основні сучасні інформаційні технології, методи отримання та обробки інформації, здатність до їх використання для пошуку і систематизації інформації. Фахові компетентності: здатність вести дискусію з певної теми в історичному, історіографічному та методологічному контексті; здатність організовувати набуття теоретичних та практичних інструментів, скеровуючи зусилля і об'єднуючи результати різних досліджень та аналізів, представляючи остаточний результат до визначеного кінцевого терміну; налагоджувати діалогічне спілкування в освітньому процесі вищої школи для реалізації студентоцентричного підходу в навчання.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: структурну своєрідність навчального (робочого) плану, типової (робочої) навчальної програми дисципліни; проблемні питання навчально-виховного процесу у ВНЗ та науково-методичні підходи до їх розв'язання; різновид інтерактивних освітніх технологій.

Вміти: застосовувати загально-педагогічні методи дослідження; інтегрувати теоретичні наукові знання у практику; проводити історичне дослідження; апробувати поточні результати наукового дослідження та презентувати його результати.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: психологія та педагогіка вищої школи; методика викладання історії у ЗВО; теорія та методологія історії.

8. ЗМІСТ ПРАКТИКИ:

Основною базою практики є кафедра української і всесвітньої історії та культури, яка забезпечить проведення аспірантами навчальних занять, виховних і позааудиторних заходів з фаху. Педагогічна практика складається з 4 напрямків: 1) навчальна робота (проведення лекційних, семінарських і лабораторних занять; відвідування занять провідних викладачів кафедри та своїх однокурсників із подальшим їх аналізом; проведення індивідуальних занять зі студентами); 2) методична робота (розробка конспектів лекцій, підготовка навчально-методичних матеріалів до семінарських, лабораторних занять і самостійної роботи студентів; ознайомлення з робочими навчальними планами, робочими навчальними програмами дисциплін відповідних напрямів підготовки; складання завдань для проведення модульного та підсумкового контролю, розробка і впровадження інноваційних форм, методів і технологій навчання; вивчення і впровадження передового досвіду організації навчального процесу; 3) організаційна робота (участь у виховній роботі в студентському колективі, виконання доручень куратора академічної групи; участь у профорієнтаційній роботі; участь в організації та проведенні організаційно-виховних заходів; ознайомлення з планом організаційно-виховної роботи факультету, кафедри; участь у роботі кафедри української і всесвітньої історії та культури, факультету української філології та соціальних наук; ознайомлення з основними принципами управління діяльністю структурного підрозділу університету; ознайомлення з правилами оформлення виробничої документації).

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бутенко Н.Ю. Педагогічна практика: підготовка та реалізація: Навчальний посібник / Н.Ю. Бутенко, Л.М. Грищенко. – Київ, 2005.
2. Гончарова Н.О. Методика викладання історії у вищій школі: навчальний посібник / Н.О. Гончарова. – Харків-Ізмаїл: ФОП Шейніна О.В., 2009.
3. Горохівський П.І. Методика викладання історичних дисциплін у вищій школі: Курс лекцій: Навчально-методичний посібник / П.І. Горохівський. – Умань, 2013.
4. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник / В.В. Каплінський. – Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015.
5. Яковенко Г.Г. Методика навчання історії: навчально-методичний посібник / Г.Г. Яковенко. – Харків: Видавництво ХНАДУ, 2017.